

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5885/23
21.2.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Шкркић, адвокат из Новог Београда, ул. Омладинских бригада бр. 18, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Богосав Самарцић, адвокат из Београда, ул. Ивана Ђаје бр. 19, ради дуга, одлучујући о жалби тужиле и жалби туженог изјављеним против пресуде Другог основног суда у Београду П 997/18 од 30.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.2.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 997/18 од 30.08.2023. године у ставу првом и другом изреке тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ББ да тужиле АА на име дуга исплати износ од 14.550,00 евра са законском затезном каматом почев од 19.07.2013. године па до исплате све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде док се у преосталом делу до траженог износа од 3.087.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 19.07.2013. године до исплате, тужбени захтев тужиле **ОДБИЈА**, као неоснован

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Другог основног суда у Београду П 997/18 од 30.08.2023. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ББ да тужиле АА на име трошкова парничног поступка исплати износ од 770.049,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом Другог основног суда у Београду П 997/18 од 30.08.2023. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па је обавезан тужени да тужиле на име дуга исплати износ од 1.657.390,50 динара са законском затезном каматом почев од 19.07.2013. године па до исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље у делу којим је тражила да суд обавезе туженог да тужиљи на име дуга исплати износ преко износа досуђеног ставом првим изреке од 1.657.390,50 динара до тражених 3.087.000,00 динара, односно за износ од 1.429.609.50 динара са законском затезном каматом почев од 19.07.2013. године до исплате, као неоснован.

Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 412.900,63 динара.

Против наведене пресуде тужиља је благовремено изјавила жалбу побијајући је у ставу другом и трећем изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Тужени је благовремено изјавио жалбу побијајући наведену пресуду у ставу првом и трећем изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” број 72/11, 49/-13 одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиље делимично основана, а жалба туженог неоснована.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2,3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно схватању израженом у жалбу тужиље и жалби туженог у првостепеном поступку није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку с обзиром да је изрека пресуде разумљива, непротивречи сама себи ни разлозима, који су дати у погледу битних чињеница а логично и недвосмислено произилази из свих изведених доказа те пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати правилност утврђеног чињеничног стања и примена материјалног права.

Према образложењу побијане пресуде и утврђеном чињеничном стању у првостепеном поступку између тужиље као зајмодавца и туженог као зајмопримца закључен је уговор о зајму 2011. године и у члану 1 уговорено је да зајмодавац даје зајам у износу од 29.400 евра на временски период од 1 године од дана закључења уговора о пријему новца од стране зајмопримца. Чланом 2 уговорено је да зајмодавац даје позајмљени новац зајмопримцу без камате а оставља могућност враћања зајма пре предвиђеног рока док је чланом 3 уговорено да тужени као зајмопримац јемчи за враћање позајмљеног новца својом непокретном имовином и то ванкњижним власништвом на становима у улици ... укупне површине 76 м² и то два стана сваки по 38 м². Чланом 4 уговорено је да су се уговорне стране споразумеле да у случају пада у доцњу туженог, тужиља има право да својински преузме станове у улици ..., прода, наплати купопродајну цену, оптерети, заложи или на други начин располаже.

Из уговора о купопродаји непокретности овереног пред Првим основним судом у Београду Ов.бр. 149045/2010 од 24.11.2010. године произилази да је исти закључен између туженог као купца и ВВ као продавца, да је предмет уговора регулисање међусобних права и обавеза уговорних страна поводом купопродаје станова бр. 29 и 30 у улици ... ВВ као продавац и тужени као купац 22.06.2011. године закључили су споразумни раскид уговора о купопродаји непокретности Ов.бр. 149045/2010 од 24.11.2010. године, због немогућности продавца да заврши предметну непокретност у уговореном року.

Према својеручно сачињеној признаници, без датума сачињавања, произилази да је у истој констатовано да је састављена на основу уговора сачињеног између туженог и тужиље за позајмицу од 15.000 евра а фиктивно на 29.400 због камате која је увећана три пута на месечном нивоу и износи 450 евра сваког 24-01. у месецу и не утиче на висину главнице од 15.000 евра која остаје непромењена те да је тужени дужан да врати 15.000 евра за 12 месеци. Као сведок наведен је ГГ а на признаници се налази потпис сведока-нечитак на 4 места поред навода “камату дао” и потписа ..., са назначеним датумима 24. новембар, 29. јануар, 28. фебруар и 31. март док на местима за потпис испод навода “камату примила од 450 евра” нема потписа. У признаници није назначено ко је исту сачинио.

Тужиља је туженог ангажовала ради извођења радова на адаптацији њеног стана и на извођењу радова изградње објекта за фабрику. Из налаза и мишљења судског вештака за област грађевинарства из поступка пред Првим основним судом у Београду 2 РЗ 2361/11 произилази да је у поступку предлагача ДД и АА против противника предлагача ББ одређено извођење доказа вештачењем од стране вештака грађевинске струке а на околности утврђивања висине оштећења на страну предлагача у улици ... у ... и стања предметног стана на дан вештачења као и на околности висине новчаних средстава која су потребна да би се извршила санација предметног стана те према мишљењу вештака од 08.03.2012. године произилази да вредност радова које је потребно извести да би се стан привео намени износи 446.135,85 динара.

Првостепени суд је правилном применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, оценом сваког изведеног доказа и то како писмених доказа тако и исказа парничних странака и саслушаних сведока, како појединачно тако и међусобној повезаности, утврдио да је тужиља као зајмодавац туженом као зајмопримцу на име учињене позајмице по предметном уговору о зајму 2011. године предала новчани износ од 15.000 евра са роком враћања од годину дана, те како је тужени од учињене позајмице тужиљи вратио износ од 450 евра, то је остао неизмирени део потраживања по предметном уговору о зајму у износу од 14.550 евра.

Применом материјалног права садржаног у члану 262 став 1, 557 и 562 Закона о облигационим односима на утврђено чињенично стање, првостепени суд је закључио да како је тужиља потраживање дугованог износа на име зајма определила у динарској противвредности на дан подношења тужбе 19.07.2013. године, то је тужени у обавези да тужиљи на име дуга исплати динарску противвредност износа од 14.550 евра према важећем средњем курсу на дан 19.07.2013. године (1 евр = 113,91 динар) односно износ од 1.657.390,50 динара са законском затезном каматом сагласно одредби члана 324 а у

вези члана 277 Закона о облигационим односима од дана подношења тужбе па до исплате. Даље, по закључку првостепеног суда, у преосталом делу, преко досуђеног износа од 1.657.390,50 динара до траженог износа од 3.087.000,00 динара, односно за износ од 1.429.609,50 динара неоснован је тужбени захтев тужиле из разлога што тужилца током поступка није доказала по ком основу потражује наведени износ односно није предложила извођење доказа на околности наводно изведених грађевинских радова у њеном стању од стране туженог као ни на околности вредности изведених односно неизведених радова, те је суд о овим чињеницама одлучио применом правима о терету доказивања сходно члану 231 Закона о парничном поступку.

Неосновано се жалбеним наводима тужиле оспорајући правилност побијане одлуке у ставу другом изреке и жалбеним наводима туженог оспоравајући правилност побијане одлуке у ставу првом изреке указује да је првостепени суд погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање. По ставу Апелационог суда и тужилца и тужени заправо врше анализу изведених доказа и на свој начин интерпретирају чињенично стање у погледу испуњености услова за остваривање свог права.

Према члану 8 Закона о парничном поступку, суд на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка, по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, с тим што је слободно судијско уверење ограничено изведеним доказима и оценом тих доказа које мора да се креће у границама логичког размишљања и закључивања а како је то првостепени суд и правилно учинио. У поступку који је претходио доношењу побијане пресуде, првостепени суд је извео предложене писмене доказе, саслушао је у својству парничних странака тужилцу и туженог, саслушао је сведоке ДД, супруга тужиле, ГГ и ВВ. Правилна оцена исказа парничних странака и сведока подразумевала је оцену њиховог држања пред судом, међусобну сагласност њихових исказа као и сагласност са другим изведеним доказима као и оцену општег утиска који су оставили на суд приликом давања исказа.

У конкретном случају, првостепени суд је ценећи исказе тужиле и туженог као и саслушаног сведока ВВ дао њихову анализу, односно оцену која садржи уверљиво и логично објашњење зашто је у погледу одлучне чињенице, односно да ли је између тужиле и туженог заснован облигационо-правни однос зајма, колико новчаних средстава је тужилца као зајмодавац дала туженом као зајмопримцу, да ли је и у ком износу зајам враћен тужилци, уједно и правилно ценећи да се не може поклонити вера исказу сведока ГГ чији исказ је првостепени суд ценио као пристрасан, да није сведочио уверљиво и детаљно о околностима који су од одлучујућег значаја у спору, односно да исти нема непосредних сазнања.

Супротно жалбеним наводима туженог да је предметни уговор о зајму фиктивни правни посао који не производи правно дејство, да је тужени само формално уговор потписао а да је уговорна страна, односно зајмопримац био саслушани сведок ВВ, правилном оценом изведених доказа и то како писмених доказа тако и исказа тужиле и сведока ВВ, правилно је првостепени суд пошао од одредаба материјалног права садржаног у члану 557 и 562 Закона о облигационим односима, закључивши да правни однос између тужиле и туженог у потпуности садржи све елементе уговора о зајму

закљученог 2011. године на износ од 15.000 евра са роком враћања учињене позајмице тужилји као зајмодавцу од стране туженог као зајмопримца у року од годину дана при чему су искази и тужилје и туженог сагласни у наводима да је тужилја туженом предала новчани износ од 15.000 евра и да јој је враћен износ од 450 евра.

По ставу Апелационог суда неосновани су жалбени наводи туженог да је првостепени суд пропустио да цени својеручно сачињену признаницу без датума сачињавања потписану од стране туженог и сведока ГГ, а која је сачињена како се то жалбеним наводима истиче приликом плаћања сваке рате зајма у износу од 15.000,00 евра који је од тужилје тужени узео у име саслушаног сведока ВВ.

Одредбом члана 321 Закона о облигационим односима прописано је да ко испуни обавезу потпуно или делимично, има право захтевати да му поверилац о томе изда признаницу о свом трошку. С тим у вези, да би признаница-писмена изјава једног лица имала јаку доказну снагу мора са формалне стране да испуњава услове потребне за пуноважност приватних исправа а у материјално правном смислу треба да одговараа елементима правног посла на које се односи. Супротно жалбеним наводима туженог, првостепени суд је уврстио у чињеничну грађу предметну својеручну признаницу правилно ценећи да иста није подобан доказ у прилог тврдњи туженог да је тужилји на име враћања предметног зајма односно испуњења уговорне обавезе исплаћено пет пута по 450 евра, с обзиром да иста не садржи потпис тужилје а уједно наводи туженог су оспорени исказом тужилје и исказом сведока ВВ чији исказ је од стране првостепеног суда правилно цењен као убедљив, искрен, јасан, концизан и логичан из код произилази да сведок не познаје тужилју, да није у уговорном односу зајма са тужилјом, нити је присуствовао закључењу уговора о зајму између тужилје и туженог нити је тужилји исплаћивао новчане износе од по 450 евра.

Одредбом члана 17 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да су стране у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење док је одредбом члана 262 став 1 Закона прописано да поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе а дужник је дужан испунити је, у свему како она гласи. С тим у вези, правилно ценећи да је тужени делимично испунио своју уговорну обавезу као зајмопримац вративши тужилји износ од 450 евра од учињеног зајма од 15.000 евра, то је правилно првостепени суд закључио да је тужени као зајмопримац дужан да врати зајмодавцу исту количину новца који је по основу зајма примио.

Одредбом члана 17. Закона о облигационим односима -ЗОО ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 57/89, "Службени лист СРЈ", бр. 31/93) прописано је да су стране у облигационом односу дужне да своје обавезе изврше и одговорне су за њено испуњење а сагласно члану 262 истог закона, поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи (став 1.)

Према члану 557. ЗОО уговором о зајму обавезује се зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Ако новчана обавеза гласи

на плаћање у некој страниј валути или злату, њено испуњење се може захтевати у домаћем новцу према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе (члан 395. ЗОО).

У конкретном случају предмет уговора о зајму је новчани износ од 15.000 евра па се према наведеној одредби члана 395. ЗОО, враћање зајма може захтевати у домаћем новцу према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе. Тужилца је извршила конверзију укупног девизног потраживања у износу од 29.400 евра у динарски износ подношењем тужбе (19.07.2013. године), опредељујући динарски износ од 3.087.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 19.07.2013. године као дана подношења тужбе, што је противно прописаним правилима о конверзији девизног потраживања. Наведени износ у себи садржи износ потраживања на име зајма од 15.000 евра и поред неспорне чињенице да је тужилци враћен износ од 450 евра. Међутим, неправилна формулација тужбеног захтева на описани начин не подразумева последично одбијање тужбеног захтева, код утврђене чињенице о постојању зајма који тужени није вратио. Наиме, тужбени захтев постављен у динарима у себи садржи захтев за плаћање динарске противвредности одређеног броја новчаних јединица у страниј валути по курсу важећем у моменту испуњења са каматом према валути главног потраживања од датума доспелости, обрачунатом на исти начин и по истом курсу као и главни дуг и суд је овлашћен да дуг досуди у законским оквирима, те се тужилци као зајмодавцу, према члану 395. Закона о облигационим односима, има признати динарска противвредност њеног девизног потраживања у износу од 14.550 евра по курсу важећем у моменту испуњења, са каматом према валути главног потраживања обрачунатој на исти начин и по истом курсу као и главни дуг који је тужени у циљу испуњења своје уговорне обавезе дужан измирити (Овакав правни став Уставни суд је заузео у Одлуци Уж-3991/2013 од 14. априла 2016. године и Уж. 1504/16 од 22. 11. 2018)). Тужилци припада законска затезна камата, сходно члану 324, а у вези члана 277 Закона о облигационим односима почев од 19.07.2013. године као дана подношења тужбе па до исплате а како је то опредељено тужбеним захтевом.

Жалбени наводи тужилце којима се оспорава правилност побијане одлуке садржане у ставу другом изреке наведене пресуде, указивањем да потраживани износ од 3.087.000,00 динара поред износа дуга на име зајма обухвата и новчани износ од 11.450 евра који представља износ за који је тужени требало да изведе радове на адаптацији стана тужилце, те да тужени није извео све радове које је требало да изведе, односно да радове које је извео, извео је некавалитетно а како је то утврђено у ванпарничном поступку по ставу другостепеног суда нису основани, а ово из следећих разлога.

Одредбом члана 600 Закона о облигационим односима прописано је да уговором од делу посленик (предузимач, извођач радова) обавезује се да обави одређени посао, као што је израда или оправка неке ствари или извршење неког физичког или интелектуалног рада и слично, а наручилац се обавезује да му за то плати накнаду. Према члану 618 истог закона наручилац који је уредно обавестио посленика да извршени рад има неке недостатке, може захтевати од њега да недостатак уклони и за то му одредити примеран рок. Недостатак може бити у вези са квалитетом, врстом и количином уговорених радова. У случају да посленик одбије да отклони недостатке, наручиоцу припада право, по његовом избору на снижење накнаде или раскид уговора као и право на накнаду штете. Право на накнаду штете подразумева постојање стварне

штете која мора у току поступка да се докаже. У случају да уговорени радови нису изведени, наручилац треба у току поступка да поднесе доказ о стварној штети коју је претрпео у висини накнаде коју је платио другом извођачу да се недостатак у погледу количине и врсте уговорених а неизведених, односно неправилно изведених радова отклони а што тужила није учинила. Такође, члан 620 истог закона предвиђа обавезу наручиоца да остави примерен рок за отклањање недостатака, те уколико посленик не отклони недостатке у том року наручилац може по свом избору извршити отклањање недостатака на рачун посленика или снизити накнаду или раскинути уговор. Члан 621 Закона о облигационим односима регулише обрачун снижења накнаде у ситуацији када наручилац радова има право на снижење накнаде због тога што уговорени радови имају одређене недостатке и према наведеном члану, снижење се обрачунава на тај начин што се врши поређење вредности извршеног дела без недостатка у време закључења уговора са вредношћу коју би то дело имало са недостатком у исто време.

Имајући у виду изнето, правилно је првостепени суд применио одредбе члана 7 став 1, 228 и 231 Закона о парничном поступку којим је регулисано правило о терету доказивања по коме је свака странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе или доказе противника, правилно закључивши да тужила није пружила доказе у прилог основа потраживања новчаног износа преко износа учињеног зајма туженом од 15.000 евра. Наиме, по ставу другостепеног суда на тужилји је био терет доказивања стварне штете коју је претрпела у висини накнаде коју је евентуално платила другом извођачу да се недостатци у погледу количине и врсте уговорених а неизведених односно неправилно изведених радова отклоне, односно ако је оптирала за снижење накнаде била је у обавези да предложи извођење доказа вештачењем на онолости сагласно члану 621 ЗОО, а што тужила није учинила ни након доношења решења Апелационог суда у Београду Гж бр. 5712/17 од 26.11.2018. године. С тим у вези, мора се имати у виду да суд у парничном поступку утврђује чињенице независно од навода странака и изводи доказе по службеној дужности само у парницама у којима решава спорне грађанскоправне односе који су регулисани императивним правним прописима и чије решавање због тога не може бити препуштено диспозицији странака, а што није реч у конкретном случају. Дакле, парнични суд ће, изузетно, применити истражно начело само када га неки посебан закон на то овлашћује (нпр. Породични закон) или када постоје располагања странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком, правилима морала и добрим обичајима. Имајући у виду горе наведена начела и правила на којима почива парнични поступак, странка која претендује на позитиван исход парнице мора показати активан приступ у решавању спорног односа пред судом. То практично значи да странка има процесну обавезу да предложи све доказе који јој иду у прилог, јер се одлука суда заснива на анализи свих доказа појединачно и заједно, као и целокупног поступка а како је то правилно учинио првостепени суд.

Разлози другостепеног суда су дати у складу са актуелном праксом Европског суда за људска права по којој другостепени суд може навести сопствене разлоге за одлуку у циљу давања образложене одлуке и права на правично суђење у складу са чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (“Сл. лист СЦГ”- међународни уговори број 9/03, 5/05 9 и 7/05-испр. и “Службени гласник РС”-међународни уговори 12/10)-пресуда Европског суда за људска права од 27.09.2001. године, *Hirvisaari v. Finland* (49684/99, § 30-33).

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе тужиле и жалбене наводе туженог али их посебно не образлаже имајући у виду да се њима не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке и због чега иако цењени нису посебно образлагани у смислу члана 396 став 1 и 2 Закона о парничном поступку.

На основу изложеног применом одредбе члана 394 став 4 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим основано се жалбеним наводима тужиле указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима првостепеног поступка.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци да узме у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице, а о томе који су трошкови били потребни као и о висини одлучује суд ценећи све околности. Тужилци, која је заступана од стране пуномоћника из реда адвоката, сагласно одредби члана 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку припадају нужни трошкови првостепеног поступка и то за састав тужбе износ од 24.750,00 динара, за заступање на 13 одржаних рочишта износ од по 29.250,00 динара, за приступ на 9 неодржаних рочишта износ од по 16.875,00 динара, на име састава жалбе од 10.07.2017. године и жалбе од 20.09.2021. године износ од по 49.500,00 динара, судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 57.087,00 динара, односно све у укупном износу од 770.049,00 динара, одмерено у складу са важећом Адвокатском тарифом и Таксеном тарифом, сходно успеху тужиле у спору.

На основу изнетог применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Како је тужилца успела са жалбом само у незнатном делу и то у погледу решења о трошковима парничног поступка док тужени није успео са жалбом у другостепеном поступку, то је захтев тужиле и туженог за накнаду другостепеног поступка одбијен, те је применом одредбе члана 165 Закона о парничном поступку одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић